

Aan : Algemeen Bestuur
Van : Petra Links, directeur
Datum : 5 juli 2024
Onderwerp : Transitie RHC's

Inleiding

In 2021 heeft toenmalig Minister Slob aangegeven dat het Rijk gaat terugtreden uit de gemeenschappelijke regelingen van de RHC's. Om terugtreding mogelijk te maken dient de Archiefwet gewijzigd te worden. Deze wijziging was voorzien voor 2021, maar na meerdere momenten van uitstel is inmiddels duidelijk dat de Archiefwet 2021 niet voor 1 januari 2026 in werking zal treden. Terugtreding van het Rijk zal dan ook op zijn vroegst op die datum plaatsvinden. Om de terugtreding formeel te bekrachtigen moeten de gemeenschappelijke regelingen worden aangepast.

Aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen van de RHC's is ook nodig omdat de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) per 1 juli 2022 is gewijzigd. Dit is in principe een afzonderlijk traject, maar omdat de tijdspaden in eerste instantie (redelijk) gelijk leken te lopen zouden alle wijzigingen tegelijk tot één nieuwe regeling leiden. Nu het uittreden van het Rijk grote vertraging heeft opgelopen zou het aanpassen van onze gemeenschappelijke regeling in principe toch in twee stappen plaats moeten vinden: eerst de aanpassingen die nodig zijn voor compliance aan de nieuwe WGR, daarna de aanpassingen voor het uittreden van het Rijk.

Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling aan de WGR

Het Gelders Archief heeft in december 2023 een gewijzigde regeling naar het Nationaal Archief gestuurd met het verzoek deze aanhangig te maken bij de Tweede Kamer. De beoogde vaststelling per 1-7-2024 is vertraagd. OCW streeft ernaar de aangepaste regelingen voor het zomerreces aan te bieden aan de Tweede Kamer.

De oude regeling blijft uiteraard van kracht en er zijn geen risico's, financieel of anderszins. Hoewel de regeling nog niet is aangepast aan de nieuwe WGR handelt het Gelders Archief er al wel naar. De wijzigingen zijn vrij technisch van aard, zo zijn er langere termijnen waar binnen de gemeenteraden hun zienswijze op de begrotingen kunnen geven.

Nieuwe Archiefwet

Op 23 mei jl. was de procedurevergadering van de vaste Kamercommissie van OCW. De commissie heeft besloten om de Archiefwet 20XX aan te melden voor debat. Op 25 juni is hieraan voorafgaand nog een technische briefing. Het debat zelf is in week 37 (8-13 september). De precieze datum is nog niet bekend.

Uittreden Rijk uit de Gemeenschappelijke Regeling

Het uittreden van het Rijk is afhankelijk van de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet.

Op 1 februari jl. is door OCW en de RHC's een bestuursconvenant getekend.

Het Gelders Archief zal een officiële brief van OCW ontvangen over de uittreding. Naar aanleiding hiervan worden gesprekken gevoerd over de voorwaarden waaronder uittreding plaatsvindt. OCW werkt in overleg met het NA aan een model concepttekst om de uittreding per 1-1-2026 (en voor andere RHC's de toetreding van nieuwe partners per 1-1-2025) te verwerken in een zo eenduidig mogelijke regeling voor de RHC's.

Hierop vooruitlopend heeft het Gelders Archief zelf ook een conceptovereenkomst opgesteld. Belangrijk onderdeel van deze conceptovereenkomst is de voortzetting van de vergoeding voor de rentekosten voor de lening van het eigen gebouw. Juridische toetsing heeft inmiddels plaatsgevonden. De jurist vindt de gestelde voorwaarden t.a.v. de huisvesting erg zwaar, maar als OCW akkoord gaat wel juridisch houdbaar. Zie ook de bijlage. Deze conceptovereenkomst is nog niet aan OCW voorgelegd.

Alle RHC's krijgen van het Rijk i.v.m. de uittreding een Specifieke Uitkering (SPUK). De verwachting is dat OCW hierover begin 2025 met de RHC's individueel gesprekken zal voeren.

Door de Provincie Zeeland en het Zeeuws Archief is verzocht om een brief van OCW te ontvangen die inzicht geeft in de omvang van de SPUK. Deze brief moet comfort bieden aan de Provincie Zeeland om toe te treden tot de GR van het Zeeuws Archief. Deze brief wordt op korte termijn verwacht.

Bijlage: Concept Overeenkomst OCW - Gelders Archief met opmerkingen jurist